

Forskning, forskarutbildning och rymdfrågor

Sammanfattning

Utskottet behandlar i detta betänkande 60 motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2011.

Motionsyrkandena avser övergripande frågor om forskning såsom forskningspolitikens inriktning och internationalisering, förhållanden inom forskarutbildningen, rymdfrågor samt forskning inom vissa områden.

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motioner och hänvisar i huvudsak till gällande bestämmelser, aviserade propositioner, planerade eller vidtagna åtgärder samt till i övrigt pågående utrednings- och beredningsarbeten.

I betänkandet finns reservationer från Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Utskottets överväganden	7
Övergripande forskningsfrågor	7
Strategiska forskningsområden	11
Fritt tillgängliga forskningsresultat	13
Forskningsens internationalisering	14
Fördelning av resurser till forskning	16
Forskare och utbildning på forskarnivå	18
Jämställdhet inom högskolan	20
Forskning inom särskilda områden	22
Rymdfrågor	26
Reservationer	28
1. Forskningspolitikens inriktning, punkt 1 (S)	28
2. Forskningspolitikens inriktning, punkt 1 (MP)	29
3. Forskarrörlighet m.m., punkt 2 (S)	29
4. Beslutsunderlag m.m., punkt 3 (MP)	30
5. Forskning i kommuner och regioner m.m., punkt 4 (MP)	31
6. Strategiska forskningsområden, punkt 5 (S)	32
7. Fritt tillgängliga forskningsresultat, punkt 6 (MP)	32
8. Forskningsens internationalisering, punkt 7 (S)	33
9. Fördelning av resurser till forskning, punkt 8 (S)	34
10. Forskare och utbildning på forskarnivå, punkt 9 (S, V)	35
11. Jämställdhet inom högskolan, punkt 10 (S, V)	35
12. Utbildningsvetenskaplig forskning, punkt 11 (S, V)	36
13. Medicinsk forskning, punkt 12 (S, SD)	37
14. Miljöforskning, punkt 13 (S)	38
15. Arbetslivs- och arbetsmiljöforskning, punkt 14 (S, V)	39
16. Forskning inom vissa områden, punkt 15 (S)	39
17. Forskning inom vissa områden, punkt 15 (MP)	40
18. Forskning inom vissa områden, punkt 15 (SD)	41
19. Forskning inom vissa områden, punkt 15 (V)	42
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	43
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2011	43

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Forskningspolitikens inriktning

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:Ub359 av Gustav Fridolin m.fl. (MP) yrkandena 4 och 8 samt

2011/12:Ub461 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 1.

Reservation 1 (S)

Reservation 2 (MP)

2. Forskarrörlighet m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:Ub461 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 6 och

2011/12:T249 av Marianne Åhman och Anita Brodén (båda FP) yrkande 3.

Reservation 3 (S)

3. Beslutsunderlag m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:Ub321 av Per Bill och Finn Bengtsson (båda M) och

2011/12:Ub359 av Gustav Fridolin m.fl. (MP) yrkande 3.

Reservation 4 (MP)

4. Forskning i kommuner och regioner m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:Ub251 av Barbro Westerholm (FP),

2011/12:Ub359 av Gustav Fridolin m.fl. (MP) yrkandena 7 och 9–11 samt

2011/12:Ub420 av Yvonne Andersson (KD).

Reservation 5 (MP)

5. Strategiska forskningsområden

Riksdagen avslår motion

2011/12:Ub461 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 4.

Reservation 6 (S)

6. Fritt tillgängliga forskningsresultat

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:Kr329 av Tina Ehn m.fl. (MP) yrkande 12 och

2011/12:Ub359 av Gustav Fridolin m.fl. (MP) yrkande 6.

Reservation 7 (MP)

7. Forskningens internationalisering

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:Ub210 av Anita Brodén och Nina Lundström (båda FP)
yrkande 2,
2011/12:Ub250 av Sven-Erik Bucht (S),
2011/12:Ub315 av Ann-Kristine Johansson och Karin Åström (båda
S),
2011/12:Ub421 av Yvonne Andersson (KD) och
2011/12:Ub461 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 8.

Reservation 8 (S)

8. Fördelning av resurser till forskning

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:Ub295 av Ann-Kristine Johansson m.fl. (S),
2011/12:Ub332 av Staffan Anger (M),
2011/12:Ub366 av Hans Ekström m.fl. (S),
2011/12:Ub379 av Désirée Liljevall m.fl. (S),
2011/12:Ub433 av Gunnar Andrén och Anna Steele (båda FP),
2011/12:Ub443 av Pyy Niemi m.fl. (S),
2011/12:Ub449 av Clas-Göran Carlsson m.fl. (S) och
2011/12:Ub461 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 2.

Reservation 9 (S)

9. Forskare och utbildning på forskarnivå

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:Ub245 av Berit Högman (S) och
2011/12:Ub461 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 3.

Reservation 10 (S, V)

10. Jämställdhet inom högskolan

Riksdagen avslår motion

2011/12:Ub461 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 10.

Reservation 11 (S, V)

11. Utbildningsvetenskaplig forskning

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:Ub458 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 4 och
2011/12:Ub461 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 15.

Reservation 12 (S, V)

12. Medicinsk forskning

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:Ub252 av Barbro Westerholm (FP),
2011/12:Ub270 av Hans Rothenberg (M),
2011/12:Ub461 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 9 och
2011/12:Ub465 av Finn Bengtsson och Ann-Britt Åsebol (båda M).

Reservation 13 (S, SD)

13. Miljöforskning

Riksdagen avslår motion

2011/12:Ub461 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 11.

*Reservation 14 (S)***14. Arbetslivs- och arbetsmiljöforskning**

Riksdagen avslår motion

2011/12:Ub461 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 13.

*Reservation 15 (S, V)***15. Forskning inom vissa områden**

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:C244 av Jan Lindholm (MP) yrkande 5,

2011/12:C388 av Amineh Kakabaveh m.fl. (V) yrkande 2,

2011/12:So409 av Jan Lindholm m.fl. (MP) yrkande 8,

2011/12:So621 av Gunvor G Ericson m.fl. (MP) yrkande 3,

2011/12:Kr202 av Anita Brodén m.fl. (FP) yrkande 6,

2011/12:Kr329 av Tina Ehn m.fl. (MP) yrkande 11,

2011/12:Ub246 av Börje Vestlund och Carin Runeson (båda S) yrkande 3,

2011/12:Ub272 av Lise Nordin m.fl. (MP) yrkandena 1 och 2,

2011/12:Ub275 av Tina Ehn m.fl. (MP),

2011/12:Ub282 av Marianne Kierkemann (M),

2011/12:Ub416 av Lars Tysklind m.fl. (FP),

2011/12:Ub461 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 14,

2011/12:Ub471 av Börje Vestlund m.fl. (S) yrkande 3 och

2011/12:Ub501 av Erik Almqvist (SD).

*Reservation 16 (S)**Reservation 17 (MP)**Reservation 18 (SD)**Reservation 19 (V)***16. Rymdfrågor**

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:Ub323 av Eva Flyborg (FP),

2011/12:Ub330 av Staffan Anger (M),

2011/12:Ub331 av Staffan Anger (M),

2011/12:Ub333 av Staffan Anger (M) och

2011/12:Ub422 av Yvonne Andersson (KD).

Stockholm den 22 mars 2012

På utbildningsutskottets vägnar

Margareta Pålsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Margareta Pålsson (M), Ibrahim Baylan (S), Oskar Öholm (M), Louise Malmström (S), Betty Malmberg (M), Thomas Strand (S), Jan Ericson (M), Caroline Helmersson Olsson (S), Tina Acketoft (FP), Håkan Bergman (S), Ulrika Carlsson i Skövde (C), Gunilla Svantorp (S), Nina Lundström (FP), Yvonne Andersson (KD), Rossana Dinamarca (V), Esabelle Dingizian (MP) och Margareta Sandstedt (SD).

Utskottets överväganden

Övergripande forskningsfrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. forskningspolitikens inriktning och om forskning i kommuner och regioner m.m.

Jämför reservationerna 1 (S), 2 (MP), 3 (S), 4 (MP) och 5 (MP).

Motionerna

Socialdemokraterna anför i kommittémotion 2011/12:Ub461 yrkande 1 att forskningspolitikens inriktning är av största betydelse. Forskningspolitiken måste ha en bred ansats som knyter an till verkligheten i alla delar av samhället. I motionen framhålls att det behövs mer forskning och att kontaktytorna mellan olika forskningsfält och forskningsområden måste öka. Kunskapsutvecklingen måste innehålla fler perspektiv för att rätt kunna tackla både grundforskningens och den tillämpade forskningens utmaningar. En god forskningspolitik ska säkerställa excellens, kvalitet och långsiktighet.

I samma motions yrkande 6 anføres att regeringen bör återkomma med förslag till hur rörligheten för forskare kan öka mellan den akademiska världen, näringslivet och den offentliga sektorn.

I motion 2011/12:Ub321 (M) anføres att ett forsknings- och innovationsråd bör införas. Rådet ska ha som uppdrag att löpande utvärdera den förda svenska forskningspolitiken.

I Miljöpartiets kommittémotion 2011/12:Ub359 yrkande 3 framhålls vikten av konsekvensanalyser och forskningsöversikter inför beslutsfattande. Kunskap behövs inte endast för att styra verksamheten, fatta beslut och implementera dem, utan kunskap behövs också för att bedöma genomslagskraften i politiken, besluten och åtgärderna. Miljöpartiet ser ett behov av förstärkta konsekvensanalyser från flera perspektiv, såsom folkhälsan, miljö och barnets rätt.

I samma motions yrkande 4 begärs ett tydligare uppdrag för de statliga forskningsråden att främja tvärvetenskaplighet. Många av samhällets stora utmaningar måste mötas med ett gränsöverskridande tanke sätt och därför bör en tvärvetenskaplig ansats främjas i den kunskapsbaserade samhällsutvecklingen. I samma motions yrkande 8 framhåller Miljöpartiet forskningscirkel som metod för att stimulera det tvärvetenskapliga mötet. Forskningscirkel är en beprövad metod för att bryta barriärerna mellan forskare och praktiker. De kan enligt Miljöpartiet med fördel användas för att utveckla och forskningsanknyta verksamhet i exempelvis skolor.

Enligt samma motion yrkandena 7 och 9–11 bör forskningsråden få ett tydligare uppdrag, genom regleringsbrev, att lyfta fram samverkan mellan kommuner, regioner och akademi i stödprogram och uppföljningsarbete. Miljöpartiet vill också stimulera att fler av Sveriges kommuner ska kunna erbjuda forskarstudenter att bli kommundoktorander eller erbjuda kommunanställda med akademisk examen att forska på deltid. Regeringen bör därför återkomma med en plan för hur kommundoktorandsprogrammet kan fortleva och utvecklas.

Miljöpartiet anser vidare att nätverk och partnerskap mellan forskningen och praktiker i samhällsutvecklingen ska stimuleras. Staten bör ta större ekonomiskt ansvar för FoU-miljöerna men också i större utsträckning säkerställa att välfärdsfrågorna får plats där genom att säkerställa att det finns medel att söka genom de statliga forskningsstiftelserna (under ärendets beredning har det framgått att det är de statliga forskningsråden som avses i motionen). Behovet av ett statligt forskningsinstitut för den offentliga sektorn bör utredas.

Enligt den enskilda motionen 2011/12:Ub251 (FP) bör en uppföljning göras av erfarenheterna som Expertgruppen för oredlighet i forskning vid Centrala etikprövningsnämnden (CEPN) gjort.

I den enskilda motionen 2011/12:T249 (FP) yrkande 3 framhålls betydelsen av att premiera forskning i samverkan mellan företag och universitet i klusterorganisationer.

Enligt den enskilda motionen 2011/12: Ub420 (KD) bör regeringen initiera en nationell funktion med fokus på forskningskommunikation till nytta för samhället och medborgarna. I första hand bör Vetenskapsrådet som myndighet också fortsättningsvis ha det ansvaret. I andra hand måste ett organ skapas eller utvecklas från något av dem som finns för att ombesörja att den viktiga funktionen forskningskommunikation verkligen får ta den plats som krävs.

Utskottets ställningstagande

Forskningspolitikens inriktning

Regeringen angav hösten 2008 genom proposition 2008/09:50 Ett lyft för forskning och innovation att det övergripande målet för forskningspolitiken är att stärka Sveriges ställning som forskningsnation och därmed den svenska konkurrenskraften i en globaliserad värld för att bidra till ökad hållbar ekonomisk tillväxt och välfärd. Forskningen ska vara av högsta internationella klass och den ska till stor del bedrivas inom områden som har, eller har förutsättningar att få, betydelse för människors välfärd, samhällets utveckling och näringslivets konkurrenskraft. Regeringen avsåg att förverkliga målet genom tre viktiga preciseringar av politikens inriktning: stärkt fri forskning, forskning av högsta kvalitet och relevans samt forskning som i högre utsträckning än i dag kommer till nytta. Regeringen

angav att två grundläggande insikter hade varit utgångspunkten för dess arbete med propositionen. För det första att mänsklighetens största utmaningar, t.ex. klimatpåverkan, energikrisen, fattigdomen och demografiska förändringar inte kan hanteras på ett framgångsrikt sätt utan ny kunskap. För det andra att Sveriges konkurrenskraft till stor del måste bygga på ett högt kunskapsinnehåll i svenska exportprodukter.

Regeringen angav genom propositionen sin bedömning av forsknings- och innovationspolitikens inriktning under perioden 2009–2012 och presenterade en satsning på forsknings- och utvecklingsmedel (FoU-medel) på 5 miljarder kronor under samma period.

Utskottet behandlade och tillstyrkte forsknings- och innovationspropositionen i betänkande 2008/09:UbU4 (rskr. 2008/09:160).

I utskottets betänkande 2010/11:UbU12 om forskning vid förra riksmötet instämde utskottet i vad regeringen anfört om att stärka den fria inomvetenskapligt motiverade forskningen, vikten av att forskningen har högsta kvalitet och relevans samt att forskningsresultat ska komma till nytta i högre utsträckning än i dag (s. 7).

Regeringen planerar att överlämna nästa forsknings- och innovationsproposition till riksdagen hösten 2012. Forskningsfinansiärerna Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap (Fas), Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas), Statens energimyndighet, Rymdstyrelsen, Verket för innovationssystem (Vinnova) och Vetenskapsrådet har haft i uppdrag att lämna en gemensam rapport i fråga om svensk forskning och forskningsbaserad innovation, utifrån sina respektive ansvarsområden. Universitet och högskolor har lämnat in sina forskningsstrategier. Andra myndigheter och organisationer har likaledes inbjudits och gett förslag på satsningar och synpunkter på inriktningen på statens satsningar på forskning, innovation och forskningens infrastrukturer. Dessa strategier utgör ett viktigt underlag för regeringens arbete med den kommande propositionen (budgetpropositionen för 2012, prop. 2011/12:1 utg.omr. 16 s. 77).

Många av de viktiga frågeställningar som lyfts fram i motionerna kommer att få ett svar i den kommande forsknings- och innovationspropositionen, som kommer att ange övergripande forskningsfrågor, prioriteringar och särskilda satsningar. Utskottet ser inte skäl att föregripa det pågående arbetet.

Utskottet vill också erinra om arbetet med den s.k. kunskapstriangeln, som var en av Sveriges prioriteringar på utbildningsområdet under det svenska ordförandeskapet i EU:s ministerråd hösten 2009. Inom EU har ministerrådet i flera konstellationer beslutat att sträva efter att ett fungerande samspel mellan utbildning, forskning och innovation kallat kunskapstriangeln ska byggas upp. Begreppet kunskapstriangeln avser ett systematiskt och kontinuerligt samspel mellan utbildning, forskning och innovation och det mervärde av investeringar i dessa områden som kan skapas genom ett sådant samspel.

Regeringen tillsatte i augusti 2010 en interdepartemental arbetsgrupp med uppdrag att stödja genomförandet av kunskapstriangeln (U2010/5005/SAM). Arbetsgruppen ska i sitt arbete med att utveckla en strategi utarbeta underlag för utvecklingen av frågor i skärningspunkten mellan forskningspolitiken, utbildningspolitiken, näringspolitiken och politiken för regional tillväxt.

Arbetsgruppen ska bl.a. utarbeta förslag till uppdrag till myndigheter inom utbildnings-, forsknings- och innovationsområdet om hur det systematiska och kontinuerliga samspelet mellan utbildning, forskning och innovation ska utvecklas och implementeras. Gruppen ska sedan aktivt följa genomförandet av uppdragen.

Arbetsgruppen ska också utarbeta förslag riktade till Utbildningsdepartementet och Näringsdepartementet om hur förutsättningarna för kunskapstriangelsamarbete kan förbättras, särskilt med beaktande av de olika reglerna och arbetssätten regionalt, nationellt och på europeisk nivå. Arbetsgruppens arbete utgör underlag inför den kommande forsknings- och innovationspropositionen.

Utskottets uppfattning är att såväl samverkan som forskarrörligheten mellan den akademiska världen, näringslivet och den offentliga sektorn gynnas positivt och kommer att fortsätta att utvecklas och öka med hjälp av bl.a. kunskapstriangeln.

Forskning i kommuner och regioner m.m.

Våren 2009 utlyste Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) ett stöd till kommundoktorander, dvs. anställda som skulle genomgå forskarutbildning med koppling till den egna verksamheten och med ekonomiskt stöd av sin arbetsgivare. Utlysningen drogs dock in av besparingsskäl innan några medel hade fördelats. Erfarenheterna från ansökningsomgången har förts in i SKL:s fortsatta arbete med att stärka kopplingen mellan forskningen och skolan. Finansiering av forskning och forskarutbildning kan också beslutas av enskilda kommuner.

Vad gäller möjligheten för kommunanställda med akademisk examen kan nämnas att Vetenskapsrådet på regeringens uppdrag utlyst medel för s.k. forskarskolor för lärare och förskollärare (dnr U2011/1201/F). Satsningen syftar till att erbjuda dessa yrkesgrupper möjlighet att delta i utbildning på forskarnivå, så att de inom en sammanlagd tid av högst två år och sex månader ska kunna uppnå en licentiatexamen. Statsbidrag utgår och motsvarar tre fjärdedelar av huvudmannens kostnader för lön under den tid läraren respektive förskolläraren deltar i utbildningen. Totalt omfattar satsningen 251 miljoner kronor under perioden 2011–2014, varav 80 miljoner kronor för utbildningsdelen (prop. 2011/12:1 utg.omr. 16 s. 132).

När det gäller beslutsunderlag för forsknings- och innovationspolitiken instämmer utskottet i vikten av att regeringen har tillgång till ett kvalificerat offentligt utredningsväsen och rådgivning i forsknings- och innovationspolitiska frågor men anser att den befintliga organisationen och myndighets-

strukturen tillgodoser behoven. Regeringen utsåg i augusti 2011 en ny forskningsberedning. Forskningsberedningen är ett rådgivande organ till regeringen i forskningsfrågor och består av företrädare från olika delar av forskarvärlden och näringslivet. Forskningsberedningens diskussioner fokuseras kring den forsknings- och innovationsproposition regeringen planerar att lägga hösten 2012.

Angående behovet av en funktion med ansvar för forskningskommunikation vill utskottet erinra om att Vetenskapsrådet enligt sin instruktion (förordning [2009:975] med instruktion för Vetenskapsrådet) bl.a. ska ansvara övergripande för samordning av kommunikation om forskning och forskningsresultat (1 §).

Av Vetenskapsrådets årsredovisning för 2011 framgår bl.a. att fokus under året låg på att införa ett arbetssätt som gör kommunikationsarbetet ännu mer effektivt och stöder myndighetens verksamhet och uppdrag. Vetenskapsrådets val av kommunikationsinsatser beror på vilka målgrupper som bör nås av insatsen och deras behov. Forskare är ofta en prioriterad målgrupp. Andra målgrupper är forskarsamhället i stort, beslutsfattare och allmänheten. Av Vetenskapsrådets regleringsbrev för 2012 framgår att rådet ska redovisa en analys av vilka målgrupper som har nåtts av respektive kommunikationskanal och en bedömning av insatsernas resultat.

Vad gäller övriga frågeställningar i motionerna hänvisar utskottet åter till den kommande forsknings- och innovationspropositionen.

Med detta avstyrker utskottet motionerna 2011/12:Ub321, 2011/12:Ub359 yrkandena 3–4, 7 och 9–11, 2011/12:Ub251, 2011/12:Ub420, 2011/12:Ub421, 2011/12:Ub461 yrkandena 1 och 6 samt 2011/12:T249 yrkande 3.

Strategiska forskningsområden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om strategiska forskningsområden.

Jämför reservation 6 (S).

Motionen

I kommittémotion 2011/12:Ub461 yrkande 4 anför Socialdemokraterna att det visserligen är viktigt att kraftsamla forskningsresurser där Sverige har särskilt goda möjligheter att nå eller befästa en position i absolut världsklass och inom områden som har starkast potential att skapa innovationer på kort, medellång och lång sikt. Däremot har regeringen, enligt Socialdemokraterna, gått för långt i att detaljstyra vilka delområden inom medicin,

teknik och klimat som ska omfattas av de strategiska satsningarna. Forskningsfinansierarna bör få ett betydligt större utrymme att prioritera inom de utpekade strategiska huvudområdena.

Utskottets ställningstagande

Regeringen förde i den förra forsknings- och innovationspropositionen (prop. 2008/09:50) fram ett nytt inslag i systemet för forskningsfinansiering i form av strategiska satsningar. Den enskilt största satsningen i forsknings- och innovationspropositionen var satsningen på strategiska forskningsområden. Regeringen menar att koncentrerade satsningar på högkvalitativ forskning och forskning av stor betydelse för samhället och näringslivet, inklusive en utvecklad forskningsinfrastruktur, behövs för att stärka konkurrenskraften inom svensk forskning och svenskt näringsliv. Strategiska satsningar görs främst inom tre övergripande områden: medicin, teknik och klimat.

I den förra forsknings- och innovationspropositionen angavs att strategiska områden valts utifrån strategier som lämnats in av myndigheter, näringslivets organisationer och företag. Regeringen hade också överläggningar med Vetenskapsrådet och Vinnova om valet av områden. Utskottet ansåg vid riksdagsbehandlingen av forsknings- och innovationspropositionen (bet. 2008/09:UbU4) att forskningens frihet och utveckling inte begränsas av de strategiska satsningar som regeringen redovisar inom medicin, teknik och klimat. Utskottet har samma uppfattning nu. Inom ramen för respektive område kan och bör den nyfikenhetsstyrda forskningen ges utrymme. Utskottet påminner också om att Sverige jämfört med andra framstående forskningsnationer har haft en liten andel större strategiska forskningssatsningar.

Regeringen har gett Vetenskapsrådet, Fas, Formas, Vinnova och Energimyndigheten i uppdrag att genomföra årliga uppföljningar av de strategiska områdena och svara för genomförandet av en utvärdering som ska redovisas 2015. I uppföljningsrapporten (U2011/2225/F, 2011-03-23) har det första årets (2010) verksamheter inom de miljöer som ingår i de strategiska forskningsområdena (SFO) följts upp. Totalt omfattar enkätsvaren 20 områden som inkluderar 43 miljöer. Av rapporten framgår bl.a. att myndigheternas gemensamma bedömning är att lärosätena visar höga ambitioner att uppfylla målsättningarna med initiativet och sammantaget ser positivt på utvecklingen av SFO-miljöerna det första året. SFO-medlen har gjort det möjligt för lärosätena att genomföra åtgärder som inte hade kunnat genomföras med ordinarie fakultetsmedel. De har t.ex. skapat bredare forskningsteman som bättre svarar mot behoven i samhället och näringslivet. Många miljöer har utnyttjat möjligheten att köpa utrustning för att stärka den lokala infrastrukturen. I uppföljningen beskriver lärosätena forskningsområdenas relevans för industrin och samhället i varierande grad. Företag

eller offentliga aktörer har ofta medverkat i problemformuleringen i forskningen. Många miljöer har utbildat aktörer från det omgivande samhället. Resultaten från miljöernas första år ska dock ses som startvärden.

I övrigt vill utskottet som ovan hänvisa till den kommande forsknings- och innovationspropositionen.

Med detta avstyrker utskottet motion 2011/12:Ub461 yrkande 4.

Fritt tillgängliga forskningsresultat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om fritt tillgängliga forskningsresultat.

Jämför reservation 7 (MP).

Motionerna

Miljöpartiet begär i sina kommittémotioner 2011/12:Ub359 yrkande 6 och 2011/12:Kr329 yrkande 12 att regeringen i samverkan med högskolebiblioteken och Kungliga biblioteket ska följa upp de initiativ som tagits för att all offentligt finansierad forskning i Sverige ska vara tillgänglig för allmänheten och återkomma till riksdagen med förslag på en vidare utveckling.

Utskottets ställningstagande

Med fritt tillgängliga forskningsresultat eller s.k. open access menas att vetenskapliga resultat görs fritt tillgängliga på internet. När det gäller frågan om fritt tillgängliga forskningsresultat vill utskottet nämna att det finns en trend i Sverige och internationellt att forskningspublikationer ska vara så tillgängliga som möjligt, vilket även är regeringens linje. Allt fler forskningsfinansiärer kräver att resultaten från den forskning de stöder ska vara fritt tillgängliga. Svenska forskare berörs av sådana krav både från internationella och svenska forskningsfinansiärer. Forskningsfinansiär med krav på publicering i open access är bl.a. Vetenskapsrådet. Utskottet anser att vetenskapliga resultat bör vara så tillgängliga som möjligt och delar således regeringens inställning.

Med detta avstyrker utskottet motionerna 2011/12:Ub359 yrkande 6 och 2011/12:Kr329 yrkande 12.

Forskningens internationalisering

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om forskningens internationalisering och forskning inom den arktiska regionen.

Jämför reservation 8 (S).

Motionerna

Socialdemokraterna föreslår i kommittémotion 2011/12:Ub461 yrkande 8 angående forskningens internationalisering att ett nationellt centrum för kompetensuppbyggnad och rådgivning till svenska forskningsfinansiärer upprättas. Socialdemokraterna anser att målsättningarna ska vara att öka antalet svenska forskare som deltar i europeiska forskningsprojekt och att mer av EU:s statliga forskningsmedel tilldelas projekt där svenska universitet, högskolor och företag deltar. Socialdemokraterna vill också att regeringen utreder former och förutsättningar för ett ökat nationellt ansvarstagande för medfinansiering inom EU-projekt.

Socialdemokraterna anser även att svenskt forskningsutbyte också bör intensifieras med länder utanför EU. Bland annat ska svensk forsknings- och biståndspolitik samverka i syfte att nå kunskapsöverföring till och från Sverige och åtgärder vidtas för att stödja långsiktigt kontaktskapande mellan svenska och utländska forskare.

Enligt den enskilda motionen 2011/12:Ub250 (S) bör förutsättningarna att inrätta ett svenskt arktiskt centrum ses över. Ett sådant centrum skulle enligt motionären vara betydelsefullt och kunna finnas i Kiruna som har en relevant forskningsmiljö.

Enligt den enskilda motionen 2011/12:Ub315 (S) är det internationella samarbetet ett viktigt instrument inom klimatforskning och bör därför utvecklas.

I den enskilda motionen 2011/12:Ub210 (FP) anförs att Sveriges kunskap om nordisk och arktisk miljöutveckling vid Abisko forskningsstation och de arktiska utbildningarna vid Luleå tekniska universitet måste tas till vara och knytas till University of the Arctic. Dessutom behöver ett svenskt deltagande i internationella forskningsinsatser uppbackning även i fortsättningen genom att den uppbyggda infrastrukturen för forskning värnas.

I den enskilda motionen 2011/12:Ub421 (KD) anges att en fond bör inrättas för att säkra finansieringen av egenavgiften i samband med forskningsprojekt inom EU.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har tidigare uttalat (senast i bet. 2010/11:UbU12 s. 8) att internationella samarbeten är avgörande för den svenska forskningens utveckling.

Enligt den förra forsknings- och innovationspropositionen (prop. 2008/09:50) ska en internationell strategi för forskningspolitiken tas fram. Strategin är under utarbetande inom Regeringskansliet. Ett viktigt inslag kommer att vara formerna för hur samarbetet med de länder som Sverige har ett bilateralt avtal om forskningssamarbete med ska förstärkas. Det arbetet har inletts under 2010 med särskild betoning på att förstärka samarbetet med Kina.

Regeringen gav den 16 februari 2012 ett antal forskningsfinansierande myndigheter (Vinnova, Vetenskapsrådet, Formas, Fas, Energimyndigheten, Rymdstyrelsen samt Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser) i uppdrag att gemensamt utforma och genomföra aktiviteter i syfte att långsiktigt stärka det svensk-kinesiska forsknings- och innovationsarbetet och därigenom främja svensk kunskapsutveckling och förutsättningar för tillväxt (U2012/907/F).

Samtliga lärosäten och forskningsfinansierande myndigheter hade också i uppdrag i regleringsbrev för 2010 att beskriva sina respektive samarbeten med forskningsaktörer i fyra av de länder som Sverige har ett bilateralt forskningsavtal med (Indien, Japan, Sydafrika och Sydkorea). Regeringen har även inlett närmare samarbeten med några länder inom EU med strategisk betydelse för svensk forskning.

Enligt utskottet finns det inte behov av ett ökat nationellt ansvarstagande för medfinansiering av EU-projekt. Utskottet utgår från att universitet och högskolor tar sitt ansvar för medfinansiering så att svenska forskare kan delta i EU-projekt. Liksom vid föregående riksmöte (bet. 2010/11:UbU12) vill utskottet understryka vikten av att samtliga lärosäten och forskningsfinansiärer har en strategi för internationell samverkan. Här kan också nämnas att inom flertalet av de strategiska områden som angavs i den förra forsknings- och innovationspropositionen (prop. 2008/09:50) görs internationella satsningar, vilket skapar möjligheter för samarbeten.

I sammanhanget vill utskottet erinra om att Vinnova enligt sin instruktion (förordning [2009:1101] med instruktion för Verket för innovationssystem) bl.a. har till uppgift att stimulera internationellt samarbete som stärker svensk forskning och innovation samt bidrar till nytta för Sverige (3 §).

Vetenskapsrådet ska också enligt sin instruktion (förordning [2009:975] med instruktion för Vetenskapsrådet) bl.a. medverka i och främja det svenska deltagandet i EU:s verksamhet inom forskning och teknisk utveckling samt främja och ta initiativ till internationellt forskningssamarbete och erfarenhetsutbyte (1 §).

Vidare vill utskottet erinra om att betydande medel har tillförts forskningen, bl.a. till klimatforskning, och att lärosätena som deltar i internationella samarbeten, med exempelvis University of the Arctic, själva bör fatta beslut om prioriteringar och initiativ.

Med detta avstyrker utskottet motionerna 2011/12:Ub210, 2011/12:Ub250, 2011/12:Ub315, 2011/12:Ub421 och 2011/12:Ub461 yrkande 8.

Fördelning av resurser till forskning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om fördelningen av resurser till forskning.

Jämför reservation 9 (S).

Motionerna

I sin kommittémotion 2011/12:Ub461 yrkande 2 understryker Socialdemokraterna vikten av ett resursfördelningssystem som gynnar forskningskvaliteten och slår vakt om forskning och forskningsbaserad högre utbildning i hela landet. Det är enligt Socialdemokraterna mycket svårt att överblicka konsekvenserna av regeringens genomförda fördelningsmodell. Det genomförda resursfördelningssystemet får inte medföra oönskade konsekvenser. Det får inte missgynna högskolor och de yngsta universiteten.

I samband med framtagandet av nästa forskningsproposition bör kvalitetskriteriernas praktiska tillämpning prövas, samtidigt som det bör analyseras om kriterierna på ett systematiskt sätt missgynnar vissa typer av lärosäten eller vetenskapsområden. Det är enligt Socialdemokraterna viktigt att det resursfördelningssystem som införs är rättvist, långsiktigt, klart och tydligt och skapar drivkrafter för högre kvalitet i all forskning.

I flera enskilda motioner begärs särskilda resurser för forskning vid vissa universitet och högskolor. Enligt motion 2011/12:Ub295 (S) är det högskolorna och de yngre universiteten som tar akademins samverkansuppgift på störst allvar. Det bör göras en översyn om en större andel av de fasta forskningsmedlen kan ges till de nya universiteten. I motionen nämns särskilt att Värmland har framgångsrika klusterbildningar.

I motion 2011/12:Ub366 (S) anges att det är nödvändigt att regeringen vidtar åtgärder i fråga om fördelningen av delar av forskningsresurserna inför den kommande forsknings- och innovationspropositionen och beaktar Mälardalens och andra högskolor med liknande ekonomiska förutsättningsbehov av att kunna forskningsanknyta sina utbildningar – och därigenom säkerställa examensrätterna.

Vidare anges i motion 2011/12:Ub379 (S) att Linnéuniversitet i Kalmar och Växjö bl.a. bör få ökade forskningsresurser så att lärosätet kan utveckla forskningen och därmed bidra till regionens långsiktiga utveckling.

I motion 2011/12:Ub443 (S) vill motionärerna fortsätta att utveckla Akademiska sjukhuset som ett av Sveriges främsta universitetssjukhus. Det kräver bl.a. ett gott samarbete med Uppsala universitet och näringslivet.

Enligt motion 2011/12:Ub449 (S) bör Linnéuniversitet få bättre möjligheter att stärka skogsforskningen, inte minst för att upprätthålla utbildningens kvalitet.

I motion 2011/12:Ub332 (M) anges att det bör göras en översyn av om man bör förstärka Mälardalens högskolas statliga forskningsresurser.

I motion 2011/12:Ub433 (FP) tas Södertäljes förutsättningar upp för att även fortsättningsvis vara ett centrum för bl.a. svensk vetenskaplig medicinteknisk forskning på högsta internationella nivå.

Utskottets ställningstagande

I forsknings- och innovationspropositionen (prop. 2008/09:50) redovisade regeringen en ny modell för resurstilldelning till forskning och utbildning på forskarnivå. Modellen, som tillämpades första gången 2009, omfattar alla universitet och högskolor förutom de konstnärliga högskolorna och Försvarshögskolan. Modellen bygger på kvalitetsindikatorer och antalet helårsstudenter. Såväl resurstillskott som omfördelning av resurser mellan lärosäten sker i konkurrens och görs utifrån respektive lärosätes resultat mätt med indikatorerna externa medel och vetenskaplig produktion. Alla universitet och högskolor som omfattas av den nya modellen tillförs initialt minimiresurser i form av en basresurs för forskning och utbildning på forskarnivå.

Regeringen menade att den nya modellen för tilldelning av resurser till forskning och utbildning på forskarnivå ska baseras på indikatorerna externa medel respektive vetenskaplig produktion och citeringar. Regeringen angav också att den hade för avsikt att noga följa och utvärdera effekterna av det nya systemet. Regeringen gjorde också bedömningen att systemet behöver utvecklas så att utvärderingar av kvaliteten inom olika forskningsområden ingår som en viktig del av resurssystemet. Regeringen aviserade i propositionen avsikten att ge en särskild utredare i uppdrag att utreda förutsättningarna för att utveckla en modell där utvärderingar av forskning utgör en grund för resurstilldelning.

Inom Utbildningsdepartementet har en utvärdering om forskningskvalitet som grund för tilldelning av resurser till universitet och högskolor gjorts (U2010/4151/SAM). Uppdraget har bl.a. gått ut på att med utgångspunkt från det nuvarande resurstilldelningssystemet för direkta anslag till universitet och högskolor för forskning och utbildning på forskarnivå utreda och lämna förslag på hur utvärderingar av kvaliteten på forskningen skulle kunna vara ett viktigt komplement till indikatorerna publiceringar och citeringar samt externa medel i systemet för resurstilldelning. I uppdraget har ingått att överväga hur man vid utvärderingar av kvaliteten på forskningen ska kunna ta hänsyn till olika forskningsområdets förutsättningar samt att utreda hur en bedömning av lärosätenas kvalitet i samverkan med omvärlden och nyttiggörande av forskningsresultat kan bli en del av resurstilldelningssystemet.

Genom rapporten *Prestationsbaserad resurstilldelning för universitet och högskolor* är uppdraget slutfört. Rapporten är ute på remiss, och remissvaren ska vara Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) till handa senast den 15 mars 2012. I remisspromemorian ombeds remissinstanserna att särskilt beakta ett antal frågeställningar (U2011/7356/UH, 2011-12-22). Dessa rör bl.a. ändrade viktfactorer och indikator för samverkan och nyttiggörande av forskningsresultat.

Utskottet har vid tidigare riksmöten (bet. 2009/10:UbU10 s. 9 och 2010/11:12 s. 11) understrukt vikten av att noga följa och utvärdera effekterna av det nya systemet och har även betonat att den nya modellen för resurstilldelning ger lärosätena möjlighet att påverka sina framtida medel genom ett aktivt kvalitetsarbete. Utskottet följer med intresse det pågående arbetet med att utveckla modellen för resurstilldelning.

Här vill utskottet också erinra om att riksdagen har beslutat om en ny ordning för tillstånd att utfärda examina på forskarnivå. I propositionen Forskarutbildning med profilering och kvalitet (prop. 2008/09:134) föreslog regeringen att alla högskolor ska ha möjlighet att ansöka om tillstånd att utfärda examina på forskarnivå. Riksdagen beslutade i juni 2009 i enlighet med regeringens förslag (bet. 2008/09:UbU18, rskr. 2008/09:276). Examenstillstånd kan efter ansökan och prövning ges inom avgränsade områden som är smalare än de tidigare vetenskapsområdena. Den nya lagstiftningen trädde i kraft den 1 januari 2010. Utskottet anser att lärosätena i hela landet har fått goda möjligheter att utveckla sina forskningsområden genom den nya ordningen.

Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motionerna 2011/12:Ub295, 2011/12:Ub332, 2011/12:Ub366, 2011/12:Ub379, 2011/12:Ub433, 2011/12:Ub443, 2011/12:Ub449 och 2011/12:Ub461 yrkande 2.

Forskare och utbildning på forskarnivå

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. yngre forskares villkor.

Jämför reservation 10 (S, V).

Motionen

Socialdemokraterna vill i motion 2011/12:Ub461 yrkande 3 stärka doktorandernas sociala situation genom att gå vidare med arbetet att göra doktorandtjänster mer lika regelrätta anställningar. Ett lärosäte ska inte kunna ge ersättning i form av utbildningsbidrag i mer än ett år, och inte heller kunna ersätta doktorander genom egeninrättade stipendier. Regeringen bör tillsammans med lärosäten och externa finansiärer utarbeta en överenskommelse för hur all stipendiefinansiering av forskarutbildning på heltid i framtiden ska kanaliseras genom lärosätena och bekosta lön och sociala avgifter. Arbetsmarknadskopplingen måste också bli tydligare i forskarutbildningen. Det är även viktigt att de nydisputerade ges ökade möjligheter till fortsatt forskning och meritering.

Enligt den enskilda motionen 2011/12:Ub245 (S) bör ett tillkännagivande göras om möjligheten att överklaga vid antagning till forskarutbildning. Lämpligen bör ett sådant överklagande, enligt motionären, kunna göras till Överklagandenämnden för högskolan.

Utskottets ställningstagande

Lärare, forskare och studenter utgör den viktigaste tillgången vid våra universitet och högskolor. Lärarna och forskarna utvecklar den kunskap som studenterna behöver i sin framtida yrkesverksamhet, och det är de som utför en stor del av den forskning som lägger grunden för vår framtida välfärd. Givetvis finns det ett direkt samband mellan kvaliteten på forskningen och utbildningen och forskarnas och lärarnas villkor och utvecklingsmöjligheter. För att högsta möjliga kvalitet ska kunna uppnås krävs, enligt utskottet, en fungerade balans mellan olika anställningskategorier.

Som utskottet uttalat tidigare (bet. 2010/11:UbU12 s. 11–13) är det enligt utskottets mening av stor betydelse att situationen för yngre forskare är både karriärmässigt och ekonomiskt gynnsam för att kunna attrahera och behålla forskartalanger inom akademien även i fortsättningen.

Vad gäller yrkandet om yngre forskares möjlighet till forskning och meritering vill utskottet först framhålla att lärosätena och de statliga forskningsfinansierarna de senaste åren tillförts mycket stora resurser. Vidare har de statliga universiteten och högskolorna genom den s.k. autonomireformen sedan den 1 januari 2011 fått ökad frihet att inom ramen för den nuvarande myndighetsformen besluta om den interna organisationen och läraranställningar vid universitet och högskolor (prop. 2009/10:149, bet. 2009/10:UbU23, rskr. 2009/10:337). Utskottet anser att lärosätena därmed har givits förbättrade förutsättningar för att stödja unga forskare.

I fråga om olika anställningar inom högskolan vill utskottet hänvisa till att universitet och högskolor själva får bestämma vilka kategorier av lärare, utöver professorer och lektorer, som bör anställas vid lärosätet.

När det gäller frågan om doktorandernas ekonomiska villkor behandlade utskottet liknande frågeställningar nyligen i sitt budgetbetänkande hösten 2011 (bet. 2011/11:UbU1 s. 87–88).

Angående utbildningsbidrag föreskrivs i dag att den forskarstuderande som har ersättning i denna form har rätt till anställning som doktorand senast när två års utbildningstid återstår. Det finns flera exempel på lärosäten som fattat beslut om att alla doktorander ska ha en anställning, vilket utskottet ser som en positiv utveckling.

Utskottet vill också påminna om att universitet och högskolor enligt regleringsbrevet inte får finansiera stipendier som är avsedda att vara ett alternativ till lön eller annan form av studiefinansiering för doktorander med medel från statens budget.

När det gäller doktorander som finansieras av andra medel än över statsbudgeten är det utskottets uppfattning att målsättningen bör vara att finansieringen så långt som möjligt bör ske i form av en anställning eller genom att grundläggande social trygghet kan erbjuda på något annat sätt.

Utskottet välkomnar att regeringen avser att närmare belysa dessa frågor. Frågorna är för närvarande under beredning inom Regeringskansliet.

Med detta avstyrker utskottet motion 2011/12:Ub461 yrkande 3.

Det finns ingen överklaganderätt till beslut om antagning till doktorandutbildning eller doktorandanställning. Doktorandanställningar skiljer sig från andra anställningsbeslut genom att lärosätet vid tillsättningen snarare gör en prognos om doktorandens framtida möjlighet till framgång i forskarutbildningen än en jämförande värdering av tidigare meriter som görs i övriga anställningsärenden. Av 5 kap. 5 § högskoleförordningen (1993:100) framgår att när en doktorand ska anställas ska ”avseende fästas vid förmågan att tillgodogöra sig utbildningen på forskarnivå”.

Utskottet har tidigare avstyrkt liknande motionsyrkanden (bet. 1997/98:UbU7) och då pekat på att grunden för urval bland behöriga sökande till forskarutbildning är graden av förmåga att tillgodogöra sig en sådan utbildning. Utskottet vidhåller denna uppfattning.

Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motion 2011/12:Ub245.

Jämställdhet inom högskolan

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om jämställdhet inom högskolan.

Jämför reservation 11 (S, V).

Motionen

I motion 2011/12:Ub461 yrkande 10 tar Socialdemokraterna upp jämställdhet och genusforskning. Socialdemokraterna finner det angeläget att lärosätena uppnår den andel professorer av det underrepresenterade könet som staten angivit som mål. Socialdemokraterna vill bl.a. införa en jämställdhetsbonus som ska betalas ut till lärosäten där jämställdheten, både kvantitativt och kvalitativt sett, efter en systematisk utvärdering bedöms vara påtagligt god respektive ha påtagligt förbättrats.

Vidare bör enligt motionen instruktionerna till de tre forskningsråden (Vetenskapsrådet, Fas och Formas) samt Vinnova ses över i syfte att förstärka deras uppdrag om jämställdhet. De bör alla främja jämställdhet inom sitt verksamhetsområde. Forskningsråden och Vinnova bör bl.a. ges ett uppdrag att ur ett jämställdhetsperspektiv se över processen för fördelning av medel för excellenssatsningar, satsningar på starka forskningsmiljöer och motsvarande.

Utskottets ställningstagande

En forskares möjligheter till befordran och karriär ska avgöras av individens kompetens och inte av dess kön. Detta är självklart för utskottet. Det krävs emellertid enligt utskottet en fortsatt medvetenhet och ett fortsatt aktivt arbete för att uppnå full jämställdhet inom våra universitet och högskolor. Det är avgörande att lärosätena skapar de förutsättningar som behövs för att kvinnor och män ska ha lika möjligheter att meritera sig och göra karriär inom akademien.

Regeringen har vidtagit en rad åtgärder för att förbättra jämställdheten inom högskolevärlden. I januari 2009 beslutade regeringen att inrätta en delegation för jämställdhet i högskolan (dir. 2009:7). Delegationens uppdrag var att främja jämställdhet i högskolan genom att föreslå åtgärder och stödja insatser. Delegationen har avlämnat sitt betänkande *Svart på vitt – om jämställdhet i akademien* (SOU 2011:1). Förslagen i betänkandet är under beredning.

När det gäller mål för könsfördelningen bland nyrekryterade professorer kan följande sägas. Med anledning av propositionen *Högskolans ledning, lärare och organisation* (prop. 1996/97:141, bet. 1997/98:3, rskr. 1997/98:12) har riksdagen beslutat att samtliga universitet och vissa statliga och enskilda högskolor ska ges mål för könsfördelningen bland nyrekryterade professorer. Delegationen gjorde i sitt betänkande (SOU 2011:1) bedömningen att kvantitativa mål för rekrytering av högskolans personal har utgjort en viktig del av styrningen mot en mer jämställd högskola. Av betänkandet framgår att könsfördelningen bland lärare och forskare vid landets lärosäten har blivit jämnare över tid. För den forskande och undervisande personalen (exklusive doktorander) har andelen kvinnor ökat från ungefär 35 procent i slutet av 1990-talet till 43 procent 2010.

Jämställdhetsdelegationen föreslog att målen ska finnas kvar. Vidare föreslog delegationen att uppföljningen av rekryteringsmålen i fråga om professorer ska förbättras och systematiseras. Regeringen delar delegationens uppfattning att kvantitativa mål behövs men anser att utvecklingen går alltför långsamt (prop. 2011/12:1 utg.omr. 16 s. 69). Det framstår särskilt tydligt när det gäller professorer, som är den högsta lärarkategorin. Regeringen menar därför att mål i fråga om könsfördelningen bland professorer behövs även fortsättningsvis för att jämställdhet ska bli en fråga som kontinuerligt beaktas i lärosätenas rekryteringsarbete.

Målen för könsfördelningen bland nyrekryterade professorer upphörde 2008 i avvaktan på slutrapporten från jämställdhetsdelegationen. Det pågår för närvarande ett arbete inom Regeringskansliet med att bestämma nya mål för könsfördelningen bland nyrekryterade professorer. Lärosätena ska ges nya mål för perioden 2012–2015. Lärosätenas regleringsbrev för 2012 avses ändras i enlighet därmed. Beslut om nya mål avses fattas under mars månad 2012.

Vidare har regeringen givit flera uppdrag åt Högskoleverket att följa upp hur jämställdheten vid universitet och högskolor har utvecklats, bl.a. till följd av lärosätenas ökade frihet och självbestämmande i fråga om läraranställningar fr.o.m. den 1 januari 2011 (U2010/5703/UH).

När det gäller forskningsrådets arbete med att främja jämställdhet inom sina verksamhetsområden vill utskottet anföra bl.a. följande. I forskningsrådets instruktioner stadgas om främjande av jämställdhet. Exempelvis ska Vetenskapsrådet enligt sin instruktion (förordningen [2009:975] med instruktion för Vetenskapsrådet) främja jämställdhet inom sitt verksamhetsområde.

Det pågår för närvarande ett arbete inom Regeringskansliet, där alla berörda departement deltar, med forskningsrådets instruktioner och regleringsbrev, vilket syftar till att stärka och harmonisera skrivningarna om jämställdhet.

Forskningsråden har redan i dag en betydande verksamhet inom detta område. Av Vetenskapsrådets årsredovisning för 2011 framgår hur rådet arbetar med sitt uppdrag att främja jämställdhet (s. 12). Bland annat deltar rådet sedan 2001 i en samverkansgrupp inom jämställdhetsområdet tillsammans med företrädare för Fas, Formas och Vinnova. Gruppen analyserar fortlöpande utfallet för kvinnor och män i de olika myndigheternas utlysning och diskuterar möjliga åtgärder för att öka jämställdheten.

Mot bakgrund av detta avstyrks motion 2011/12:Ub461 yrkande 10.

Forskning inom särskilda områden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om forskning inom vissa områden, bl.a. utbildningsvetenskaplig och medicinsk forskning.

Jämför reservationerna 12 (S, V), 13 (S, SD), 14 (S), 15 (S, V), 16 (S), 17 (MP), 18 (SD) och 19 (V).

Motionerna

Utbildningsvetenskaplig forskning

Socialdemokraterna anför i sina kommittémotioner 2011/12:Ub458 yrkande 4 och 2011/12:Ub461 yrkande 15 att behovet av utbildningsvetenskaplig grundforskning och tillämpad forskning är stort. Det behövs åtgärder för att stärka den skolnära forskningen. Ska den politiska nivån och myndigheterna kunna göra rätt prioriteringar måste problembilden och effektiviteten i olika åtgärder vara dokumenterad och styrkt. Forskningen måste också ha en närmare koppling till verksamhetens behov och frågor som är angelägna för skolan. Detta kräver, enligt Socialdemokraterna, ett nära samarbete och dialog mellan forskare och skolan. En ny organisation för att sammanställa forskning och en förstärkt organisation för att sprida och se

till att forskningsresultat behövs är, enligt Socialdemokraterna, en viktig del i att vända den negativa utvecklingen på skolans område. Fler yrkesverksamma lärare bör också ges möjlighet till egen forskning som en del av eller parallellt med eget arbete. Socialdemokraterna anser också att samverkan och forskarutbyte på internationell nivå är prioriterat och bör öka.

Forskning inom vissa områden

I ett flertal motioner begärs insatser för forskning inom vissa områden.

Av kommittémotion 2011/12:Ub461 yrkande 9 framgår att Socialdemokraterna vill inrätta ett nationellt program för att Sverige åter ska bli en världsledande nation inom det medicinska forskningsområdet. Det krävs bl.a. tydliga prioriteringar av medicinsk forskning och utveckling.

Vidare anser Socialdemokraterna att det krävs mer av samordning och långsiktig samverkan mellan sjukvården, universiteten och industrin. Staten bör ta initiativ till en bred, långsiktig överenskommelse mellan parterna (staten–landstingen–industrin) om forskningens roll och villkor i vården samt vilket åtagande och ansvar varje part ska ha.

I samma motions yrkande 11 framhålls att miljöforskningen är tvärvetenskaplig och tar upp flera forskningsområden, bl.a. klimatförändringar. Den klimatomställning som nu görs i samhället är beroende av en stark forskning kring åtgärder och effekter.

Vidare anser Socialdemokraterna i samma motion yrkande 13 att enskilda lärosätens möjlighet att prioritera tvärvetenskap och arbetslivsforskning – mot bakgrund av regeringens nedläggning av Arbetslivsinstitutet (ALI) – måste till för att återupprätta arbetslivsforskningen. Inom ramen för de ökande anslagen till universitet, högskolor och forskningsråd bör detta vara möjligt. En översyn av möjliga framtida strukturer bör göras.

Enligt samma motions yrkande 14 bör staten alltid ha ett särskilt ansvar att värna och utveckla de forskningsområden (humaniora och samhällsvetenskap) som inte på samma sätt som andra är möjliga att kommersialisera eller på andra sätt kan attrahera externa medel.

I den enskilda motionen 2011/12:Ub246 (S) yrkande 3 anför motionärerna att det behövs mer forskning om skolans sexualundervisning. Det behövs bättre kunskap om bl.a. vilka undervisningsmetoder som används och om vad de har för inflytande på elevers tänkande om sexualitet och samlevnad.

Enligt den enskilda motionen 2011/12:Ub471 (S) yrkande 3 behövs mer forskning i hotell- och restaurangnäringen.

I den enskilda motionen 2011/12:Ub270 (M) anges att möjligheterna för innovationsupphandling inom det medicinska området bör förbättras.

I den enskilda motionen 2011/12:Ub282 (M) anförs att det är viktigt att skydda den forskning som bedrivs vid Råö rymdobservatorium.

I den enskilda motionen 2011/12:Ub465 (M) begärs ett tillkännagivande om stöd för nya immunologiska folksjukdomar. Motionärerna anser bl.a. att riktade forskningsansattningar bör göras mot sjukdomar och diagnoser som kommit i kläm när det gäller forskningsstöd.

I kommittémotion 2011/12:Kr329 (MP) yrkande 11 begärs ett tillkännagivande om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag på hur en mer biblioteksnära forskning skulle kunna främjas. Forskningen inom biblioteksområdet bör, enligt Miljöpartiet, ges ökad uppmärksamhet i regeringens forskningspolitik. I likhet med lärarlyft bör bibliotekarier ges ökad möjlighet att forska på deltid. En mer biblioteksnära forskning skulle öka förutsättningarna för framtidens bibliotek.

I den enskilda motionen 2011/12:Ub272 (MP) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om behovet av att utveckla svensk lyckoforskning. I samma motions yrkande 2 begärs att en utredning tillsätts för att utreda hur lyckan i samhället ska redovisas i likhet med BNP och övriga välfärdsindex.

I den enskilda motionen 2011/12:Ub275 (MP) anges att Sverige behöver samla resurserna kring nanoforskningen. Sammantaget behövs ett aktivt arbete för att få ett samlat grepp runt utvecklingen av nanoteknologin.

I den enskilda motionen 2011/12:C244 (MP) yrkande 5 understryks behovet av att stärka forskningen om kemin i inomhusmiljön.

I motion 2011/12:So409 (MP) yrkande 8 framhålls behovet av ökad forskning om snus.

I den enskilda motionen 2011/12:So621 (MP) yrkande 3 vill motionärerna stärka folkhälsoforskningen och då särskilt interventionsforskningen, dvs. effekter av åtgärder som vidtas för att påverka hälsa, social funktionsförmåga m.m.

Enligt den enskilda motionen 2011/12:Ub252 (FP) bör regeringen tillätta en utredning om hur svensk medicinsk-etisk forskning bör utvecklas.

I den enskilda motionen 2011/12:Ub416 (FP) anges behovet av ökad kunskap om situationen för barn som växer upp i sekter. Det är av yttersta vikt att forskning initieras inom området.

I den enskilda motionen 2011/12:Kr202 (FP) yrkande 6 betonas vikten av fortsatt friluftsforskning.

I den enskilda motionen 2011/12:Ub501 (SD) begärs ett riktat forskningsanslag för grundforskning inom robotik, automation och artificiell intelligens. Större satsningar på grundforskning i robotik och automation är nödvändiga för att Sverige på sikt ska kunna fortsätta ha en konkurrenskraftig tillverknings- och processindustri. Många potentiella tillämpningsområden är beroende av kunskap i artificiell intelligens, varför även grundforskningen inom artificiell intelligens bör stärkas.

I kommittémotion 2011/12:C388 (V) yrkande 2 anges att Sverige bör återupprätta ett sammanhållet statligt byggforskningsprogram. Jämfört med i dag bör resurserna öka. Ett sådant byggforskningsprogram behövs, inte minst när projektet ”Hållbara städer” avslutas 2012. För detta bör det göras en omfördelning inom ramen för befintliga forskningsanslag.

Utskottets ställningstagande

Utbildningsvetenskaplig forskning

I förra riksmötets betänkande om allmänna motioner om forskning behandlas utbildningsvetenskaplig forskning (bet. 2010/11:UbU12). Utskottet biföll ett motionsyrkande om att skolforskningen behöver utvecklas. Utskottet vidhåller denna uppfattning.

Utskottet anser att undervisningen och de pedagogiska metoderna i skolan bör stå på solid vetenskaplig grund. Skolforskningen behöver därför utvecklas ytterligare. Utskottet anser att regeringen bör vidta åtgärder så att de forskningsinstitutioner som bedriver skolforskning får en förstärkt och förtydligad samverkansuppgift för att garantera att nya forskningsresultat verkligen vidareförmedlas till dem som är verksamma i skolan och att kunskaperna omsätts i praktiken. Dessutom anser utskottet att fler yrkesverksamma lärare bör ges möjlighet till egen forskning som en del av eller parallellt med eget arbete.

Utskottet har erfarit att ärendet är under beredning inom Regeringskansliet. Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motionerna 2011/12:Ub458 yrkande 4 och 2011/12:Ub461 yrkande 15.

Forskning inom vissa områden

Utskottet delar uppfattningen i många av motionerna om att forskning inom vissa områden, t.ex. miljöforskning och arbetslivsforskning, är angelägen och viktig. Som utskottet anført ovan, planerar regeringen att överlämna nästa forsknings- och innovationsproposition till riksdagen hösten 2012. Övergripande forskningsfrågor, prioriteringar och särskilda satsningar kommer att anges i den kommande propositionen. Utskottet ser ej skäl att föregripa det pågående arbetet.

Utskottet vill också erinra om att riksdag och regering endast fattar övergripande beslut om fördelningen av statliga forskningsmedel. Den närmare fördelningen avgörs av forskningsfinansierande myndigheter samt universitet och högskolor.

Vad särskilt gäller medicinsk forskning har Utbildningsdepartementet nyligen gett en utredare i uppdrag att fram underlag för hur universitetssjukvården ska kvalitetsutvärderas (pressmeddelande från Utbildningsdepartementet den 17 februari 2012).

Bakgrunden är att staten varje år betalar ut 2,2 miljarder kronor i ersättning till ett antal landsting för forskning och utbildning, varav ungefär 1,7 miljarder kronor går till forskning. Regeringen har aviserat att man vill att tydligare kvalitetskriterier ska ligga till grund för hur medlen fördelas.

Det s.k. ALF-avtalet (avtal om läkarutbildning och forskning) mellan staten och vissa landsting (de där det finns universitet med läkarutbildning) reglerar frågor om samarbete och ersättning för läkarutbildning, medicinsk forskning och utveckling av hälso- och sjukvården. Det nuvarande avtalet sades upp 2009 och ett nytt ska träda i kraft senast i slutet

av 2014. Förhandlingarna inleds under 2012. Inför förhandlingarna kommer Utbildningsdepartementet därför att ta fram ett underlag för hur universitetssjukvården ska kvalitetsutvärderas. Syftet är att universitetssjukvård ska skilja sig från annan sjukvård, genom t.ex. forskning och användning av innovativa lösningar. Utredaren ska lämna ett första underlag senast den 1 augusti 2012.

Med detta avstyrker utskottet motionerna 2011/12:C244 yrkande 5, 2011/12:C388 yrkande 2, 2011/12:So409 yrkande 8, 2011/12:So621 yrkande 3, 2011/12:Kr202 yrkande 6, 2011/12:Kr329 yrkande 11, 2011/12:Ub246 yrkande 3, 2011/12:Ub272 yrkande 1, 2011/12:Ub275, 2011/12:Ub282, 2011/12:Ub416, 2011/12:Ub461 yrkandena 11, 13 och 14, 2011/12:Ub471 yrkande 3 och 2011/12:Ub501.

Rymdfrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om rymdfrågor, bl.a. om insatser för att utveckla svensk satellitsystemskompetens och om en nationell strategi för rymdturism.

Motionerna

I den enskilda motionen 2011/12:Ub330 (M) begärs ett tillkännagivande om att överväga att bevara nyckelkompetens när det gäller rymdsystem i statlig ägo. Den strategiska rymdtekniska nyckelkompetensen bör bevaras i statlig ägo och ej säljas ut. Motionären nämner särskilt Rymdbolagets rymdsystemdivision.

I de enskilda motionerna 2011/12:Ub331 och 2011/12:Ub333 (båda M) begärs insatser för att se över och utveckla svensk satellitsystemskompetens.

För att säkerställa goda konkurrensmöjligheter och en ledande position inom den spirande rymdturismindustrin behövs enligt den enskilda motionen 2011/12:Ub323 (FP) en samlad nationell strategi.

I den enskilda motionen 2011/12:Ub422 (KD) understryks betydelsen av svensk rymdverksamhet. Den ställning som den svenska rymdverksamheten uppnått hotas om inte man från statligt håll tydligt återknyter till de verktyg som gjort den möjlig, dvs. satsningar på utvecklingsprojekt (t.ex. Steam) och en samverkan mellan rymdforskning och rymdteknik.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis framhålla att svensk rymdforskning och rymdverksamhet är mycket värdefull och strategiskt viktig för det moderna kunskaps- och forskningssamhället, bl.a. för att stärka den svenska indu-

strins konkurrenskraft och inte minst för att möta de stora samhälleliga utmaningarna, t.ex. när det gäller klimat och miljö. Detta motiverar ett starkt statligt engagemang även i fortsättningen.

I den senaste forsknings- och innovationspropositionen 2008/09:50 Ett lyft för forskning och innovation, som riksdagen fattat beslut om (bet. 2008/09: UbU4, rskr. 2008/09:160), framhölls bl.a. att svensk rymdforskning och rymdverksamhet bedrivs från flera utgångspunkter. För det första handlar det om att utveckla och tillvarata fördelarna med den avancerade rymdtekniken för att ge svenskt näringsliv goda förutsättningar att konkurrera internationellt, men också om att utnyttja de fördelar som ett nordligt geografiskt läge innebär i rymdsammanhang. För det andra handlar det om att ge svenska forskare möjlighet att utnyttja rymdens särskilda förutsättningar. Det är i framtiden även genom internationell samverkan som Sverige ges möjligheter att bygga upp ny kunskap och kompetens. Samtidigt är det genom strategiska nationella initiativ och insatser som grunden läggs för ett framgångsrikt svenskt deltagande internationellt och svensk konkurrens och attraktionskraft inom rymdområdet stärks.

En ny forsknings- och innovationsproposition är planerad att överlämnas till riksdagen hösten 2012. Eventuella nya överväganden från regeringens sida kommer att presenteras i denna proposition. Utskottet ser inga skäl att föregripa den kommande forsknings- och innovationspropositionen.

Beträffande frågan om att den strategiska rymdkompetensen bör bevaras i statlig ägo och inte säljas ut kan följande nämnas. I näringsutskottets betänkande 2010/11:NU20 behandlades en motion med samma krav. Näringsutskottet konstaterade att när det gäller frågan om försäljning av Rymdbolagets rymdsystemdivision ligger den inom bolagets och dess styrelses ansvarsområde och är inte en fråga för regeringen. Näringsutskottets betänkande justerades i april 2011. I juni 2011 såldes divisionen till det tyska bolaget OHB.

Mot bakgrund av detta avstyrks motionerna 2011/12:Ub323, 2011/12:Ub330, 2011/12:Ub331, 2011/12:Ub333 och 2011/12:Ub422.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. **Forskningspolitikens inriktning, punkt 1 (S)**

av Ibrahim Baylan (S), Louise Malmström (S), Thomas Strand (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Håkan Bergman (S) och Gunilla Svantorp (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:Ub461 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 1 och avslår motion

2011/12:Ub359 av Gustav Fridolin m.fl. (MP) yrkandena 4 och 8.

Ställningstagande

Sverige är och ska vara en ledande kunskaps- och forskningsnation. Det är en långsiktig forskningsstrategi som bärs upp av flera skäl. Forskningen främjar det demokratiska samhället genom att stödja tanke- och yttrandefrihet och ett kritiskt ifrågasättande. Forskningen bidrar till en ekologiskt hållbar utveckling och stärker tillväxten. Forskningen ökar förståelsen och samspelet med människor i andra länder och förbättrar medborgarnas möjligheter att leva ett gott liv. Genom forskning kan vi bättre förstå den värld vi lever i och också göra den bättre. I tider av snabb teknisk utveckling, ökad globalisering och omfattande kulturmöten behövs forskning för att söka svaret på nya frågor och utmaningar. Forskningen fyller också en viktig funktion genom att utbilda kompetenta och kreativa människor med djupt specialiserad kunskap som kan höja kompetensen i samhället och arbetslivet. Varje samhälle behöver självständiga forskare som förutsättningslöst analyserar, ifrågasätter och aktivt medverkar i den offentliga debatten. Forskning vidgar tanken och perspektiven. Forskning och utveckling ska stå i människans tjänst för ett solidariskt och rättvist samhälle. Sverige ska vara en kunskapsbaserad ekonomi, och vi vill därför investera i kunskap och forskning.

Forskningspolitikens inriktning är av största betydelse. Forskningspolitiken måste ha en bred ansats som knyter an till verkligheten i alla delar av samhället. Framtiden behöver mer av forskning, och kontaktytorna mellan

olika forskningsfält och forskningsområden måste öka. Kunskapsutvecklingen måste innehålla fler, inte färre, perspektiv för att rätt kunna tackla både grundforskningens och den tillämpade forskningens utmaningar. En god forskningspolitik ska säkerställa excellens, kvalitet och långsiktighet.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder i enlighet med detta.

2. Forskningspolitikens inriktning, punkt 1 (MP)

av Esabelle Dingizian (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:Ub359 av Gustav Fridolin m.fl. (MP) yrkandena 4 och 8 samt avslår motion

2011/12:Ub461 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 1.

Ställningstagande

Många av samhällets stora utmaningar måste mötas med ett gränsöverskridande tankesätt, och därför bör en tvärvetenskaplig ansats främjas i den kunskapsbaserade samhällsutvecklingen.

Starka discipliner i traditionell mening är en förutsättning för en starkt tvärvetenskaplighet, men det måste finnas utrymme också i den nyfikenhetsstyrda forskningen att anlägga ett tvärvetenskapligt perspektiv. De statliga forskningsråden bör därför få ett tydligare uppdrag att främja och följa upp tvärvetenskaplighet.

Riksdagen bör tillkänna för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att forskningscirklar som metod stimulerar det tvärvetenskapliga mötet.

Forskningscirklar är en beprövad metod för att bryta barriärerna mellan forskare och praktiker. Forskningscirklar kan med fördel användas för att utveckla och forskningsanknyta verksamhet i exempelvis skolan.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder i enlighet med detta.

3. Forskarrörlighet m.m., punkt 2 (S)

av Ibrahim Baylan (S), Louise Malmström (S), Thomas Strand (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Håkan Bergman (S) och Gunilla Svantorp (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:Ub461 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 6 och avslår motion

2011/12:T249 av Marianne Åhman och Anita Brodén (båda FP) yrkande 3.

Ställningstagande

Ett modernt samhälles utveckling förutsätter en ökad kontakt mellan akademi, näringsliv och samhälle. Viktiga erfarenheter av hur forskningsresultat nyttjas i praktiken och insikter om samhällets behov av vetenskaplig kunskap finns utanför lärosätena. Regeringen bör därför återkomma med förslag till hur rörligheten för forskare mellan akademi, näringsliv och offentlig sektor kan öka.

4. Beslutsunderlag m.m., punkt 3 (MP)

av Esabelle Dingizian (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:Ub359 av Gustav Fridolin m.fl. (MP) yrkande 3 och avslår motion

2011/12:Ub321 av Per Bill och Finn Bengtsson (båda M).

Ställningstagande

Kunskap behövs inte endast för att styra verksamheten, fatta beslut och implementera dem, utan kunskap behövs också för att bedöma genomslagskraften i politiken, besluten och åtgärderna. Det finns alltid fler än ett perspektiv att ta hänsyn till vid beslutsfattande. Alldeles för ofta får barnperspektivet eller miljöperspektivet stå tillbaka till förmån för ett rent ekonomiskt perspektiv.

Om forskningsöversikter och erfarenheter från praktiker oftare hade fått vara en del av beslutsunderlagen hade den rådande politiken på exempelvis justitieområdet, miljöområdet och migrationsområdet sett annorlunda ut. Det finns behov av förstärkta konsekvensanalyser från flera perspektiv, såsom folkhälsa, miljö och barnets rätt.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder i enlighet med detta.

5. **Forskning i kommuner och regioner m.m., punkt 4 (MP)**

av Esabelle Dingizian (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:Ub359 av Gustav Fridolin m.fl. (MP) yrkandena 7 och 9–11 samt avslår motionerna

2011/12:Ub251 av Barbro Westerholm (FP) och

2011/12:Ub420 av Yvonne Andersson (KD).

Ställningstagande

En kunskapsbaserad samhällsutveckling måste involvera alla delar av den offentliga sektorn, från stat till kommun. De statliga forskningsråden bör genom sina regleringsbrev få ett tydligare uppdrag att lyfta fram samverkan mellan kommuner, regioner och akademi i stödprogram och uppföljningsarbete. Behovet av sådan verksamhet är i dag allra tydligast i kommunala och landstingskommunala verksamheter. En sådan ansats bör vara deltagarorienterad, dvs. att forskning utförs gemensamt och i dialog med verksamhetsföreträdare i kommunerna. Det finns i dag flera goda exempel på det här runt om i landet, exempelvis Dalarnas Forskningsråd, Nestor FoU-center och delvis Landsbygdsnätverket.

En annan metod för att knyta samman den offentliga verksamheten med forskningen och nå såväl kort- som långsiktiga vinster när det gäller när-samhällets utmaningar är kommundoktorander. Fler av Sveriges kommuner bör stimuleras att erbjuda forskarstudenter att bli kommundoktorander eller erbjuda kommunanställda med akademisk examen att forska på deltid. Regeringen bör återkomma med en plan för hur kommundoktorandsprogrammet kan fortleva och utvecklas.

Vidare bör nätverk och partnerskap mellan forskningen och praktiker i samhällsutvecklingen stimuleras. Staten bör ta större ekonomiskt ansvar för FoU-miljöerna men också i större utsträckning säkerställa att välfärdsfrågorna får plats där. Detta kan man göra genom att säkerställa att det finns medel att söka via de statliga forskningsråden.

Behovet av ett statligt forskningsinstitut för offentlig sektor bör utredas.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder i enlighet med detta.

6. Strategiska forskningsområden, punkt 5 (S)

av Ibrahim Baylan (S), Louise Malmström (S), Thomas Strand (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Håkan Bergman (S) och Gunilla Svantorp (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12:Ub461 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 4.

Ställningstagande

Det är viktigt att kraftsamla forskningsresurser där Sverige har särskilt goda möjligheter att nå eller befästa en position i absolut världsklass, och inom de områden som har starkast potential att skapa innovationer på kort, medellång och lång sikt.

Däremot har regeringen gått för långt i att detaljstyra vilka delområden inom medicin, teknik och klimat som ska omfattas av de strategiska satsningarna. Forskningsfinansiärerna bör i framtiden få ett betydligt större utrymme för prioriteringar inom de utpekade strategiska huvudområdena.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder i enlighet med detta.

7. Fritt tillgängliga forskningsresultat, punkt 6 (MP)

av Esabelle Dingizian (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2011/12:Kr329 av Tina Ehn m.fl. (MP) yrkande 12 och 2011/12:Ub359 av Gustav Fridolin m.fl. (MP) yrkande 6.

Ställningstagande

För att kunskap ska kunna spridas och fler ska kunna ta del av och bidra till den behöver kunskapen vara tillgänglig. Öppna arkiv är en förutsättning för att det ska fungera så bra som möjligt. "Open access" betecknar en modell för publicering där forskningspublikationerna är fritt tillgängliga på nätet.

Regeringen bör i samverkan med högskolebiblioteken och Kungliga biblioteket följa upp de initiativ som tagits för att all offentligt finansierad forskning i Sverige ska vara tillgänglig för allmänheten och återkomma till riksdagen med förslag på en vidare utveckling. Biblioteken har en viktig roll att spela i spridningen och tillgängliggörandet av forskningsresultat.

Regeringen bör vidta åtgärder i enlighet med detta.

8. Forskningens internationalisering, punkt 7 (S)

av Ibrahim Baylan (S), Louise Malmström (S), Thomas Strand (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Håkan Bergman (S) och Gunilla Svantorp (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:Ub461 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 8 och avslår motionerna

2011/12:Ub210 av Anita Brodén och Nina Lundström (båda FP) yrkande 2,

2011/12:Ub250 av Sven-Erik Bucht (S),

2011/12:Ub315 av Ann-Kristine Johansson och Karin Åström (båda S) och

2011/12:Ub421 av Yvonne Andersson (KD).

Ställningstagande

Det internationella samarbetet inom forskning ökar och är av central betydelse.

Det bör etableras ett nationellt centrum för kompetensuppbyggnad och rådgivning till svenska forskningsfinansiärer. Målsättningarna ska vara att öka antalet svenska forskare som deltar i europeiska forskningsprojekt och att mer av EU:s statliga forskningsmedel allokteras till projekt där svenska universitet, högskolor och företag deltar. Regeringen bör också utreda former och förutsättningar för ett ökat nationellt ansvarstagande för medfinansiering inom EU-projekt. Svenskt forskningsutbyte med länder utanför EU måste också intensifieras, bl.a. i syfte att stödja långsiktigt kontaktskapande mellan svenska och utländska forskare. Hinder för utländska yngre forskare att etablera sig i Sverige och fortsätta verka i Sverige efter disputation bör motverkas, och utländska doktorander ska ges samma ersättningar och sociala skyddsnät som sina svenska kolleger. Svensk forsknings- och biståndspolitik ska samverka i syfte att nå kunskapsöverföring till och från Sverige, en ekologiskt hållbar global utveckling, fattigdomsbekämpning och en stärkt respekt för mänskliga rättigheter.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder i enlighet med detta.

9. Fördelning av resurser till forskning, punkt 8 (S)

av Ibrahim Baylan (S), Louise Malmström (S), Thomas Strand (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Håkan Bergman (S) och Gunilla Svantorp (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:Ub461 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 2 och avslår motionerna

2011/12:Ub295 av Ann-Kristine Johansson m.fl. (S),

2011/12:Ub332 av Staffan Anger (M),

2011/12:Ub366 av Hans Ekström m.fl. (S),

2011/12:Ub379 av Désirée Liljevall m.fl. (S),

2011/12:Ub433 av Gunnar Andrén och Anna Steele (båda FP),

2011/12:Ub443 av Pyy Niemi m.fl. (S) och

2011/12:Ub449 av Clas-Göran Carlsson m.fl. (S).

Ställningstagande

Vi vill understryka vikten av ett resursfördelningssystem som gynnar forskningskvaliteten och slår vakt om forskning och forskningsbaserad högre utbildning i hela landet.

Staten ska stå som garant för en långsiktig forskningsstrategi i Sverige. En del av fakultetsanslagen ska tilldelas efter kvalitetskriterier, men det är mycket svårt att överblicka konsekvenserna av den fördelningsmodell som regeringen genomfört. Resursfördelningssystemet får inte medföra oönskade konsekvenser. Det får inte missgynna högskolor och de yngsta universiteten.

I samband med framtagandet av nästa forskningsproposition bör kvalitetskriteriernas praktiska tillämpning prövas, samtidigt som det sker en analys av om kriterierna på ett systematiskt sätt missgynnar vissa typer av lärosäten eller vetenskapsområden. Det är viktigt att det resursfördelningssystem som införs är rättvist, långsiktigt, klart och tydligt och skapar drivkrafter för högre kvalitet i all forskning.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder i enlighet med detta.

10. Forskare och utbildning på forskarnivå, punkt 9 (S, V)

av Ibrahim Baylan (S), Louise Malmström (S), Thomas Strand (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Håkan Bergman (S), Gunilla Svan-
torp (S) och Rossana Dinamarca (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:Ub461 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 3 och
avslår motion

2011/12:Ub245 av Berit Högman (S).

Ställningstagande

En god forskningspolitik innefattar en strategisk politik för forskare.

Det finns flera skäl till att stärka doktorandernas situation. Det viktigaste är principen om att alla som utför ett arbete har rätt till goda trygghetssystem. Den framtida kvaliteten inom svensk forskning är också beroende av en god rekrytering till forskarutbildningen.

Vi vill stärka doktorandernas sociala situation genom att gå vidare med arbetet att göra doktorandtjänster mer lika regelrätta anställningar. Ett lärosäte ska inte kunna ge ersättning i form av utbildningsbidrag i mer än ett år, och inte heller kunna ersätta doktorander genom egeninrättade stipendier. Regeringen bör tillsammans med lärosäten och externa finansiärer utarbeta en överenskommelse om hur all stipendiefinansiering av forskarutbildning på heltid i framtiden ska kanaliseras genom lärosätena och bekosta lön och sociala avgifter. Arbetsmarknadskopplingen måste också bli tydligare i forskarutbildningen. Det är även viktigt att de nydisputerade ges ökade möjligheter till fortsatt forskning och meritering.

Regeringen bör vidta åtgärder i enlighet med detta.

11. Jämställdhet inom högskolan, punkt 10 (S, V)

av Ibrahim Baylan (S), Louise Malmström (S), Thomas Strand (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Håkan Bergman (S), Gunilla Svan-
torp (S) och Rossana Dinamarca (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:Ub461 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 10.

Ställningstagande

Det är ett faktum att kvinnor fortfarande har svårare än män att göra akademisk karriär och meritera sig till de högsta tjänsterna.

Vi är inte främmande för att införa en form av ekonomisk sanktion mot de lärosäten som inte gör tillräckliga ansträngningar för att uppnå de mål för andelen professorer av underrepresenterat kön som staten angivit. En jämställdhetsbonus bör också införas som ska gå till lärosäten där jämställdheten, både kvantitativt och kvalitativt sett, efter systematisk utvärdering bedöms vara påtagligt god respektive ha påtagligt förbättrats.

Vidare är genusforskning ett strategiskt viktigt forskningsområde, eftersom de strukturer som är kopplade till kön behöver synliggöras.

Jämställdhet måste inom forskningsfinansieringen beaktas i större utsträckning än vad som är fallet i dag. Instruktionerna till de tre forskningsråden (Vetenskapsrådet, Fas och Formas) och Vinnova bör därför ses över i syfte att förstärka deras uppdrag när det gäller jämställdhet. De bör alla främja jämställdhet inom sitt verksamhetsområde, sträva efter en jämn könsfördelning i beredningsorganisationen, säkerställa att det i beredningsorganisationen finns kompetens rörande genus- och jämställdhetsforskning, verka för att genusperspektiv får genomslag i forskning och utveckling samt rapportera i vilken utsträckning hänsyn tagits till könsspecifika förhållanden inom myndighetens ämnesområde. Forskningsråden och Vinnova bör ges ett uppdrag att ur ett jämställdhetsperspektiv se över processen för fördelning av medel för excellenssatsningar, satsningar på starka forskningsmiljöer och motsvarande.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder i enlighet med detta.

12. Utbildningsvetenskaplig forskning, punkt 11 (S, V)

av Ibrahim Baylan (S), Louise Malmström (S), Thomas Strand (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Håkan Bergman (S), Gunilla Svanorp (S) och Rossana Dinamarca (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2011/12:Ub458 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 4 och 2011/12:Ub461 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 15.

Ställningstagande

För att Sverige ska ha en högkvalitativ förskola, skola och vuxenutbildning krävs att undervisningen och de pedagogiska metoderna står på solid vetenskaplig grund. En stärkt utbildningsvetenskaplig forskning av högsta vetenskapliga kvalitet har därför en stor strategisk betydelse.

Staten behöver öka dagens anslag till utbildningsvetenskaplig forskning. Lärarutbildningen måste ha en större förankring i forskning och utbildna vana forskningskonsumenter.

Vi anser att behovet av utbildningsvetenskaplig grundforskning och tillämpad forskning är stort. Därför vill vi att utbildningsvetenskaplig forskning ska utvecklas, både i omfång och i kunskapsöverföringen från forskning till verksamhet. Ska den politiska nivån och myndigheter kunna göra rätt prioriteringar måste problembilden och effektiviteten i olika åtgärder vara dokumenterad och styrkt.

Forskningen måste också ha en närmare koppling till verksamhetens behov och frågor som är angelägna för skolan. Detta kräver ett nära samarbete och dialog mellan forskare och skolan.

En ny organisation för att sammanställa forskningen och en förstärkt organisation för att sprida och se till att forskningsresultaten behövs och är en viktig del i att vända den negativa utvecklingen på skolans område.

Fler yrkesverksamma lärare bör också ges möjlighet till egen forskning som en del av eller parallellt med eget arbete.

En utbildningsvetenskaplig forskning av högsta vetenskapliga kvalitet ska ha såväl en tvärvetenskaplig profil som en disciplinär profil. Båda riktningarna är nödvändiga för att ta fram ny kunskap. Vi anser också att samverkan och forskarutbyte på internationell nivå bör vara prioriterat och öka.

Våren 2011 ställde sig ett enigt utbildningsutskott bakom ett yrkande från Socialdemokraterna med denna innebörd.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder i enlighet med vad som här anförts.

13. Medicinsk forskning, punkt 12 (S, SD)

av Ibrahim Baylan (S), Louise Malmström (S), Thomas Strand (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Håkan Bergman (S), Gunilla Svan-
torp (S) och Margareta Sandstedt (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:Ub461 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 9 och avslår motionerna

2011/12:Ub252 av Barbro Westerholm (FP),

2011/12:Ub270 av Hans Rothenberg (M) och

2011/12:Ub465 av Finn Bengtsson och Ann-Britt Åsebol (båda M).

Ställningstagande

Ett nationellt program bör inrättas för att Sverige åter ska bli en världsledande nation inom det medicinska forskningsområdet. Det krävs bl.a. tydliga prioriteringar av medicinsk forskning och utveckling. Universitetssjukhusens uppbyggnad som sammanhållna enheter och utvecklingsmiljöer för avancerad sjukvård, forskning och utbildning ska värnas och inte säljas ut. Möjligheterna till klinisk forskning och kliniska prövningar ska stärkas och de nationella kvalitetsregistren utvecklas.

Vidare krävs det mer av samordning och långsiktig samverkan mellan sjukvården, universiteten och industrin. Staten bör ta initiativ till en bred, långsiktig överenskommelse mellan parterna (staten–landstingen–industrin) om forskningens roll och villkor i vården samt vilket åtagande och ansvar varje part ska ha.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder i enlighet med detta.

14. Miljöforskning, punkt 13 (S)

av Ibrahim Baylan (S), Louise Malmström (S), Thomas Strand (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Håkan Bergman (S) och Gunilla Svantorp (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:Ub461 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 11.

Ställningstagande

Det är viktigt att framhålla att miljöforskningen är tvärvetenskaplig och tar upp flera forskningsområden, bl.a. klimatförändringar. Den klimatomställning som nu görs i samhället är beroende av en stark forskning kring åtgärder och effekter.

Den andra stora miljöfrågan är biologisk mångfald. Det återstår mycket grundläggande naturvetenskaplig och ekologisk forskning på detta område.

Kemikaliespridningen och det mycket stora antal kemikalier som vi sprider omkring oss innebär en ökad risk och ställer krav på ny forskning om kemikalier och deras effekter. En mellanstatlig kemikaliepanel bör inrättas i likhet med FN:s klimatpanel. Det behövs för att beslutsfattare världen över ska få ett bättre kunskapsunderlag. Panelen ska bestå av oberoende forskare som kan arbeta med alla aspekter av kemikalier och deras betydelse för människor och miljö.

Det behövs även åtgärder för att komma till rätta med de allvarliga havsmiljöproblemen.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder i enlighet med detta.

15. Arbetslivs- och arbetsmiljöforskning, punkt 14 (S, V)

av Ibrahim Baylan (S), Louise Malmström (S), Thomas Strand (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Håkan Bergman (S), Gunilla Svantorp (S) och Rossana Dinamarca (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12:Ub461 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 13.

Ställningstagande

Regeringens nedläggning av Arbetslivsinstitutet (ALI) innebär att det saknas en överblick av läget och utvecklingen i arbetslivet. Enskilda lärosätens möjlighet att prioritera tvärvetenskap och arbetslivsforskning är en av de utvägar som nu måste till för att återupprätta arbetslivsforskningen. Inom ramen för de ökande anslagen till universitet, högskolor och forskningsråd bör detta vara möjligt. En översyn av möjliga framtida strukturer bör göras.

Regeringen bör vidta åtgärder i enlighet med detta.

16. Forskning inom vissa områden, punkt 15 (S)

av Ibrahim Baylan (S), Louise Malmström (S), Thomas Strand (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Håkan Bergman (S) och Gunilla Svantorp (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:Ub461 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 14 och avslår motionerna

2011/12:C244 av Jan Lindholm (MP) yrkande 5,

2011/12:C388 av Amineh Kakabaveh m.fl. (V) yrkande 2,

2011/12:So409 av Jan Lindholm m.fl. (MP) yrkande 8,

2011/12:So621 av Gunvor G Ericson m.fl. (MP) yrkande 3,

2011/12:Kr202 av Anita Brodén m.fl. (FP) yrkande 6,

2011/12:Kr329 av Tina Ehn m.fl. (MP) yrkande 11,

2011/12:Ub246 av Börje Vestlund och Carin Runeson (båda S) yrkande 3,

2011/12:Ub272 av Lise Nordin m.fl. (MP) yrkandena 1 och 2,

2011/12:Ub275 av Tina Ehn m.fl. (MP),

2011/12:Ub282 av Marianne Kierkemann (M),
 2011/12:Ub416 av Lars Tysklind m.fl. (FP),
 2011/12:Ub471 av Börje Vestlund m.fl. (S) yrkande 3 och
 2011/12:Ub501 av Erik Almqvist (SD).

Ställningstagande

Satsningar på humaniora och samhällsvetenskap är fundamentala för samhällets utveckling.

Staten måste alltid ha ett särskilt ansvar att värna och utveckla de forskningsområden, t.ex. humaniora och samhällsvetenskap, som inte på samma sätt som andra är möjliga att kommersialisera eller på andra sätt kan attrahera externa medel.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder i enlighet med detta.

17. Forskning inom vissa områden, punkt 15 (MP)

av Esabelle Dingizian (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:Kr329 av Tina Ehn m.fl. (MP) yrkande 11 och avslår motionerna

2011/12:C244 av Jan Lindholm (MP) yrkande 5,

2011/12:C388 av Amineh Kakabaveh m.fl. (V) yrkande 2,

2011/12:So409 av Jan Lindholm m.fl. (MP) yrkande 8,

2011/12:So621 av Gunvor G Ericson m.fl. (MP) yrkande 3,

2011/12:Kr202 av Anita Brodén m.fl. (FP) yrkande 6,

2011/12:Ub246 av Börje Vestlund och Carin Runeson (båda S) yrkande 3,

2011/12:Ub272 av Lise Nordin m.fl. (MP) yrkandena 1 och 2,

2011/12:Ub275 av Tina Ehn m.fl. (MP),

2011/12:Ub282 av Marianne Kierkemann (M),

2011/12:Ub416 av Lars Tysklind m.fl. (FP),

2011/12:Ub461 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 14,

2011/12:Ub471 av Börje Vestlund m.fl. (S) yrkande 3 och

2011/12:Ub501 av Erik Almqvist (SD).

Ställningstagande

Forskningen inom biblioteksområdet bör ges ökad uppmärksamhet i regeringens forskningspolitik. I likhet med läraryftet bör bibliotekarier ges ökad möjlighet att forska på deltid. En mer biblioteksnära forskning skulle öka förutsättningarna för framtidens bibliotek.

Regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag på hur en mer biblioteksnära forskning ska kunna främjas.

18. Forskning inom vissa områden, punkt 15 (SD)

av Margareta Sandstedt (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:Ub501 av Erik Almqvist (SD) och

avslår motionerna

2011/12:C244 av Jan Lindholm (MP) yrkande 5,

2011/12:C388 av Amineh Kakabaveh m.fl. (V) yrkande 2,

2011/12:So409 av Jan Lindholm m.fl. (MP) yrkande 8,

2011/12:So621 av Gunvor G Ericson m.fl. (MP) yrkande 3,

2011/12:Kr202 av Anita Brodén m.fl. (FP) yrkande 6,

2011/12:Kr329 av Tina Ehn m.fl. (MP) yrkande 11,

2011/12:Ub246 av Börje Vestlund och Carin Runeson (båda S) yrkande 3,

2011/12:Ub272 av Lise Nordin m.fl. (MP) yrkandena 1 och 2,

2011/12:Ub275 av Tina Ehn m.fl. (MP),

2011/12:Ub282 av Marianne Kierkemann (M),

2011/12:Ub416 av Lars Tysklind m.fl. (FP),

2011/12:Ub461 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 14 och

2011/12:Ub471 av Börje Vestlund m.fl. (S) yrkande 3.

Ställningstagande

En konkurrensstark industri förutsätter i dag en hög grad av automatisering för att hålla en hög produktivitet. Även om Sverige länge har legat långt fram när det kommer till automatiseringsteknik (framför allt industriellt och inom tillämpad forskning), har vi den senaste tiden kunnat se hur den svenska grundforskningen halkar efter.

Större satsningar på grundforskning i robotik och automation är nödvändiga för att Sverige på sikt ska kunna fortsätta ha en konkurrenskraftig tillverknings- och processindustri. Många potentiella tillämpningsområden är beroende av kunskap i artificiell intelligens, varför även grundforskningen inom artificiell intelligens bör stärkas.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder i enlighet med detta.

19. Forskning inom vissa områden, punkt 15 (V)

av Rossana Dinamarca (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:C388 av Amineh Kakabaveh m.fl. (V) yrkande 2 och avslår motionerna

2011/12:C244 av Jan Lindholm (MP) yrkande 5,

2011/12:So409 av Jan Lindholm m.fl. (MP) yrkande 8,

2011/12:So621 av Gunvor G Ericson m.fl. (MP) yrkande 3,

2011/12:Kr202 av Anita Brodén m.fl. (FP) yrkande 6,

2011/12:Kr329 av Tina Ehn m.fl. (MP) yrkande 11,

2011/12:Ub246 av Börje Vestlund och Carin Runeson (båda S) yrkande 3,

2011/12:Ub272 av Lise Nordin m.fl. (MP) yrkandena 1 och 2,

2011/12:Ub275 av Tina Ehn m.fl. (MP),

2011/12:Ub282 av Marianne Kierkemann (M),

2011/12:Ub416 av Lars Tysklind m.fl. (FP),

2011/12:Ub461 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 14,

2011/12:Ub471 av Börje Vestlund m.fl. (S) yrkande 3 och

2011/12:Ub501 av Erik Almqvist (SD).

Ställningstagande

Sverige bör återupprätta ett sammanhållet statligt byggforskningsprogram. Jämfört med i dag bör resurserna öka. Ett sådant byggforskningsprogram behövs, inte minst när projektet "Hållbara städer" avslutas 2012. För detta bör det göras en omfördelning inom ramen för befintliga forskningsanslag.

Regeringen bör vidta åtgärder i enlighet med detta.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2011

2011/12:C244 av Jan Lindholm (MP):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att stärka forskningen kring kemien i inomhusmiljön.

2011/12:C388 av Amineh Kakabaveh m.fl. (V):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett sammanhållet bostadsforskningsprogram.

2011/12:So409 av Jan Lindholm m.fl. (MP):

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av ökad forskning om snus.

2011/12:So621 av Gunvor G Ericson m.fl. (MP):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stärka folkhälsoforskningen och särskilt interventionsforskningen.

2011/12:Kr202 av Anita Brodén m.fl. (FP):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av fortsatt friluftsforskning.

2011/12:Kr329 av Tina Ehn m.fl. (MP):

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag på hur en mer biblioteksnära forskning skulle kunna främjas.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om uppföljning av initiativen för öppna arkiv och att regeringen bör återkomma med förslag på vidare utveckling.

2011/12:Ub210 av Anita Brodén och Nina Lundström (båda FP):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om University of the Arctic.

2011/12:Ub245 av Berit Högman (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om överklagademöjligheter vid antagning till forskarutbildning.

2011/12:Ub246 av Börje Vestlund och Carin Runeson (båda S):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om sexualundervisning och forskning.

2011/12:Ub250 av Sven-Erik Bucht (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att studera förutsättningarna för att inrätta ett svenskt arktiskt centrum.

2011/12:Ub251 av Barbro Westerholm (FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en uppföljning av erfarenheterna som Expertgruppen för oredlighet i forskning vid Centrala etikprövningsnämnden (CEPN) gjort.

2011/12:Ub252 av Barbro Westerholm (FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en utredning av hur svensk medicinsk-etisk forskning bör utvecklas.

2011/12:Ub270 av Hans Rothenberg (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skapa bättre villkor för den forskande life science-industrin i Sverige genom att förbättra möjligheterna för innovationsupphandling inom det medicinska området.

2011/12:Ub272 av Lise Nordin m.fl. (MP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att utveckla svensk lyckoforskning.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om hur forskningen om lycka kan komplettera BNP och andra välfärdsåtgärder som underlag för politiska beslut.

2011/12:Ub275 av Tina Ehn m.fl. (MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om regelverk för nanomaterial, en strategi för forskning om nanoteknologi och fördelningen av forskningsresurser.

2011/12:Ub282 av Marianne Kierkemann (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att skydda den forskning som bedrivs vid Råö rymdobservatorium.

2011/12:Ub295 av Ann-Kristine Johansson m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att forskningsresurser bör tilldelas i enlighet med en modern syn på kvalitet, effektivitet och samverkan.

2011/12:Ub315 av Ann-Kristine Johansson och Karin Åström (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om särskilda insatser för forskning inom den arktiska regionen.

2011/12:Ub321 av Per Bill och Finn Bengtsson (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av möjligheterna att inrätta ett forsknings- och innovationsråd i Regeringskansliet.

2011/12:Ub323 av Eva Flyborg (FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om etableringen av en nationell strategi för rymdturism.

2011/12:Ub330 av Staffan Anger (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att överväga att bevara nyckelkompetens när det gäller rymd-system i statlig ägo.

2011/12:Ub331 av Staffan Anger (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över svensk satellitsystemkompetens.

2011/12:Ub332 av Staffan Anger (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av förstärkning av Mälardalens högskolas statliga forskningsresurser.

2011/12:Ub333 av Staffan Anger (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en svensk klimatforskningssatellit.

2011/12:Ub359 av Gustav Fridolin m.fl. (MP):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av konsekvensanalyser och forskningsöversikter inför beslutsfattande.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett tydligare uppdrag för de statliga forskningsstiftelserna att främja tvärvetenskaplighet.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör följa upp de initiativ som tagits för att offentligt finansierad forskning i Sverige ska vara tillgänglig för allmänheten och återkomma till riksdagen med förslag på en vidare utveckling.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att de statliga forskningsstiftelserna bör få ett tydligare uppdrag att lyfta upp samverkan mellan kommuner, regioner och akademi i stödprogram och uppföljningsarbete.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om forskningscirkular som metod att stimulera det tvärvetenskapliga mötet.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med en plan för hur kommundoktorandsprogrammet kan fortleva och utvecklas.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om stärkta FoU-miljöer genom medel från de statliga forskningsstiftelserna.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av ett statligt forskningsinstitut för offentlig sektor.

2011/12:Ub366 av Hans Ekström m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förutsättningarna för forskning vid Mälardalens högskola.

2011/12:Ub379 av Désirée Liljevall m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utbildning och forskning i Kalmar län.

2011/12:Ub416 av Lars Tysklind m.fl. (FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av ökad kunskap om situationen för barn som växer upp i sekter.

2011/12:Ub420 av Yvonne Andersson (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att säkra forskningskommunikationen.

2011/12:Ub421 av Yvonne Andersson (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en fond bör inrättas för att säkra finansieringen av egenavgiften i samband med forskningsprojekt inom EU.

2011/12:Ub422 av Yvonne Andersson (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om betydelsen av svensk rymdverksamhet.

2011/12:Ub433 av Gunnar Andrén och Anna Steele (båda FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Södertäljes förutsättningar att även fortsättningsvis vara ett centrum dels för svensk vetenskaplig medicinteknisk forskning på högsta internationella nivå, dels för fordonsmässig produktion, forskning och utveckling, dels för yrkesinriktad utbildning samt om att utveckla flykting- och invandarmottagningen efter lokala förutsättningar.

2011/12:Ub443 av Pyry Niemi m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen verkar för en sammanhållen sjukvård vid våra universitetssjukhus och ser till att patientunderlaget säkerställs även för Akademiska sjukhuset så att den strategiska forskningen och utbildningen garanteras för framtiden.

2011/12:Ub449 av Clas-Göran Carlsson m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stärka skogsforskningen vid Linnéuniversitetet.

2011/12:Ub458 av Mikael Damberg m.fl. (S):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om forskning om skolan i skolan.

2011/12:Ub461 av Mikael Damberg m.fl. (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om inriktningen på svensk forskningspolitik.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av ett resursfördelningssystem som gynnar forskningskvaliteten och slår vakt om forskning och forskningsbaserad högre utbildning i hela landet.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om yngre forskares trygghet och möjligheter till fortsatt forskning och meritering.

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om prioriterade strategiska forskningsområden.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag till hur rörligheten för forskare kan öka mellan den akademiska världen, näringslivet och den offentliga sektorn.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om forskningens internationalisering.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om långsiktig prioritering och samverkan för medicinsk forskning och utveckling.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om jämställdhet och genusforskning.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om miljöforskning.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om arbetslivs- och arbetsmiljöforskning.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om humaniora och samhällsvetenskap.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om åtgärder för att stärka den skolnära forskningen.

2011/12:Ub465 av Finn Bengtsson och Ann-Britt Åsebol (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om stöd för nya immunologiska folksjukdomar.

2011/12:Ub471 av Börje Vestlund m.fl. (S):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om forskning i hotell- och restaurangnäringen.

2011/12:Ub501 av Erik Almqvist (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett riktat forskningsanslag för grundforskning inom robotik, automation och AI.

2011/12:T249 av Marianne Åhman och Anita Brodén (båda FP):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om betydelsen av att premiera forskning i samverkan mellan företag och universitet i klusterorganisationer.